

Remissvar

Ett utökat skydd mot diskriminering

A2022/00220

Institutet för mänskliga rättigheter yttrar sig över betänkandet *Ett utökat skydd mot diskriminering* (SOU 2021:94) inom ramen för uppgiften att främja säkerställandet av de mänskliga rättigheterna i Sverige, med utgångspunkt i regeringsformen, tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR), Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, och andra för Sverige folkrättsligt bindande förpliktelser inom området mänskliga rättigheter.

Sammanfattning

Institutet för mänskliga rättigheter *tillstyrker* utredningens förslag.

I likhet med Utredningen om vissa frågor i diskrimineringslagen (A 2019:03) vill Institutet för mänskliga rättigheter understryka att principen om icke-diskriminering är grundläggande i ett demokratiskt samhälle men även att principen är grundläggande i säkerställandet av Sveriges internationella åtaganden inom området mänskliga rättigheter.

Sveriges åtaganden kräver att nödvändiga åtgärder, genom lagstiftning eller andra åtgärder, vidtas för att tillförsäkra de rättigheter som inte är förverkligade. Utredningens förslag om ett utökat skydd mot diskriminering främjar säkerställandet av principen om icke-diskriminering som uttrycks i EKMR, FN:s konventioner om mänskliga rättigheter och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna samt vad som stadgas i regeringsformen om att det allmänna ska motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person.

Ett utökat skydd mot diskriminering innebär dock vissa inskränkningar i yttrande- och åsiktsfriheten. Institutet anser att dessa inskränkningar är

godtagbara för att kunna säkerställa den grundläggande principen om icke-diskriminering.

Synpunkter på enskilda förslag

Institutet för mänskliga rättigheter tillstyrker utredningens förslag för ett utökat skydd mot diskriminering. Institutet vill emellertid särskilt lyfta fram några aspekter i relation till enskilda förslag och bedömningar.

Avsnitt 5.3 Behövs ytterligare åtgärder när det saknas en identifierbar skadelidande?

Institutet för mänskliga rättigheter delar utredningens bedömning och vill i likhet med utredningen särskilt lyfta fram att regeringen bör överväga att utreda ett utvidgat skydd för diskriminerande uttalanden i grundlagsskyddad media i särskild ordning.

Avsnitt 7.3 Förbud mot diskriminering inom offentlig verksamhet

Institutet för mänskliga rättigheter tillstyrker utredningens förslag. Förslaget ligger i linje med de åtaganden som Sverige har genom internationella överenskommelser om mänskliga rättigheter om att vidta nödvändiga åtgärder, genom lag eller på annat sätt, för att tillförsäkra de rättigheter som inte redan är förverkligade. Institutet vill särskilt understryka vikten av att den enskilde har samma skydd mot diskriminering oavsett om en offentlig förvaltningsuppgift utförs av en offentlig eller privat aktör. Institutet saknar dock i betänkandet en redogörelse för hur diskrimineringslagen förhåller sig till lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och i synnerhet artikel 2.2.

Avsnitt 7.4.2 Övervägande om brottsbekämpande myndigheter

Institutet för mänskliga rättigheter delar utredningens bedömning och vill i likhet med utredningen understryka att det är särskilt viktigt att de brottsbekämpande myndigheterna inte undantas då deras verksamheter typiskt sett avser sådana ingripande åtgärder mot enskilda där det är angeläget att ett diskrimineringsrättsligt skydd i offentlig verksamhet finns.

Avsnitt 7.4.3 Säkerhetspolisens verksamhet och åtgärder i övrigt som avser rikets säkerhet ska undantas från förbudet

Institutet för mänskliga rättigheter tillstyrker utredningens förslag men samtidigt påpeka vikten av att regeringen understryker att ett undantag från regleringen i 2 kap. 17 § DL inte betyder att frågan om diskriminering i dessa verksamheter är

oreglerad då det genom EKMR och Sveriges grundlagar finns ett generellt skydd.

Avsnitt 9.4 Ett utvidgat skydd mot trakasserier och sexuella trakasserier

Institutet för mänskliga rättigheter tillstyrker utredningens förslag och delar utredningens bedömning att det straffrättsliga skyddet avseende diskriminering bör utredas i särskild ordning.

Avsnitt 11.2.12 Skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen, barnkonventionen och andra skyldigheter som följer av Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter

FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) är numera svensk lag. Barnkonventionsutredningen konstaterade i sitt betänkande Barnkonventionen och svensk rätt (SOU 2020:63) att det med utgångspunkt i artikel 2.2 i barnkonventionen saknas ett fullgott skydd mot diskriminering och bestraffning av ett barn på grund av barnets föräldrars, vårdnadshavares eller familjemedlemmars ställning, verksamhet eller uttrycka åsikter. Institutet för mänskliga rättigheter saknar i föreliggande betänkande en analys av hur förslagen om ett utökat skydd mot diskriminering förhåller sig till artikel 2.2 i barnkonventionen.

Detta remissvar har beslutats av vikarierande direktören Anders Kompass och föredragits av utredaren Charlotte Palmstierna. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: utredaren Linde Lindkvist och utredaren Anna Jacobson.

Anders Kompass